

Amatörteaterns Riksförbund

Västerås 2025-12-16

Kulturdepartementet

Diarienummer Ku2025/00871

Yttrande över betänkandet En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Amatörteaterns Riksförbund - ATR - är en ideell organisation med uppgift att organisera svensk amatörteater. ATR är Sveriges största amatörteaterorganisation med ca 240 medlemsföreningar, vilket motsvarar över 12 000 medlemmar. Medlemmarna är i åldern 6-100 år, mer än hälften är under 25 år. Dessutom finns ca 180 kulturskolor, folkhögskolor och estetiska program knutna genom serviceavtal till ATR. ATR är en ideell organisation, som är politiskt och religiöst obunden, med uppgift att organisera svensk amatörteater och att stödja den konstnärligt, administrativt och ekonomiskt. ATR finns över hela landet och har sitt rikskansli beläget i Västerås.

Amatörteaterns riksförbund har tagit del av betänkandet *En kulturkanon för Sverige* och vill härmed inkomma med synpunkter. Vi väljer att svara på inbjudan trots att vi inte fanns med bland de ursprungliga remissinstanserna.

Vi ställer oss **kritiska** till utredningens förslag, särskilt avseende de delar som regeringen efterfrågat synpunkter på: förvaltning och relevans över tid (avsnitt 6) samt konsekvenser (avsnitt 7).

Synpunkter på förvaltning och relevans (Avsnitt 6)

I inbjudan framgår att regeringen vill veta hur kanon ska "hållas relevant över tid". Amatörteaterns Riksförbund anser att relevans inom kulturen skapas genom brett deltagande och folklig förankring, inte genom statliga listor förvaltade av experter. Vi ser en risk i att förvaltningen av kulturarvet centraliseras till de tunga statliga institutioner och museer som dominerar remisslistan. En levande teaterkonst kräver utrymme för experimentlusta och amatörskap snarare än konservering. Att fastslå en statisk kanon riskerar att hämma det engagemang som bärs upp av civilsamhället.

Kulturkanonen, i sin föreslagna form, riskerar att skapa en statligt sanktionerad hierarki där vissa uttryck och verk ges högre status än andra. Detta kan leda till att amatörteater – som bygger på bredd, mångfald och deltagande – marginaliseras eller betraktas som mindre värdefull i jämförelse med kanoniserade verk.

Adress:
Amatörteaterns Riksförbund
Slottsgatan 17
722 11 Västerås

Hemsida: www.atr.nu

E-post: info@atr.nu
Organisationsnummer: 879000–2136

En sådan ordning står i direkt konflikt med ATR:s syfte att främja konstnärlig yttrandefrihet, demokratiska arbetsformer och möten över generationsgränser.

Synpunkter på konsekvenser (Avsnitt 7)

Gällande konsekvenserna av förslaget befarar vi att införandet av en svensk kulturkanon kommer att leda till en snedvridning av resurser. Det finns en överhängande risk att strålkastarljuset – och i förlängningen finansieringen – riktas mot de verk och uttryck som staten sanktionerat, på bekostnad av den breda, ideella kulturverksamhet som bedrivs ute i landet. Vi noterar att remisslistan inkluderar många kommuner och regioner, men saknar en tydlig representation för det fria kulturlivets gräsrotter, utöver paraplyorganisationer som Ideell kulturallians. Detta förstärker vår oro för att amatörteaterns roll i kulturarvet osynliggörs.

Förslaget om en stiftelse och digital portal riskerar att flytta resurser från folkbildning och ideella initiativ till administration av en statisk lista. Detta kan minska stödet till lokala och deltagarstyrda projekt, som amatörteatern, och skapa en norm som styr kulturpolitiken mot det etablerade. ATR anser att medel ska användas för levande kultur och bredd – inte för att förvalta en kanon.

Sammanfattning

Amatörteaterns Riksförbund avstyrker förslaget om en statlig kulturkanon. Vi anser att resurserna bättre hade använts för att stärka förutsättningarna för det civila samhällets kulturutövning snarare än att administrera en lista över verk.

Detta yttrande översänds i enlighet med instruktionerna i två versioner, varav en i bearbetningsbart format.

För **Amatörteaterns Riksförbund**,

Thomas Dahlberg

Ordförande

Mats Wenlöf

Verksamhetschef

Adress:

Amatörteaterns Riksförbund
Slottsgatan 17
722 11 Västerås

Hemsida: www.atr.nu

E-post: info@atr.nu

Organisationsnummer: 879000–2136